Täysistunto

Torstai 26.3.2026 klo 16.00—19.37

7. Keskustelualoite lastensuojelun nykytilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 7. asiana on ajankohtaiskeskustelu lastensuojelun nykytilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Timo Suhonen. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.03 **Timo Suhonen sd** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hienoa, että keskustelualoitteeni myötä tänään käydään tärkeää keskustelua lastensuojelun nykytilasta sekä uhkakuvista.

Sanonta, että lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, ei ole pelkkä sanonta, se on fakta. On siis ensiarvoisen tärkeää huomioida kaikessa päätöksenteossa se, miten päätökset vaikuttavat maamme lapsin ja nuoriin. Tällä hetkellä yhteiskunnassamme on haastava tilanne. Köyhyys, työttömyys ja epätoivo ovat kasvaneet. Tulevaisuudennäkymä ei ole kaikille lapsiperheille, lapsille ja nuorille kovin hyvä.

Lastensuojelulain tarkoitus on kaikissa tilanteissa merkityksellinen. Miten lapsiperheet saavat apua ajoissa, miten lapsen ja nuoren turvallinen kasvuympäristö varmistetaan?

Hallitus uudistaa lastensuojelulakia, ja ensimmäinen esitys on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. Hallitus keskittyy lähinnä erilaisten rajoittamistoimien sääntelyyn ja vakavasti oireilevien lasten tilanteeseen. Toivon, että lastensuojelulain jatkovalmistelussa huomioidaan vahvasti lapsiperheiden ennakoivan avun ja tuen saaminen.

Lastensuojelulaissa se viimesijaisin toimi on lapsen tai nuoren huostaanotto. Huostaanoton keskeisin edellytys ja peruste on se, että huostaanotolla varmistetaan lapsen ja nuoren turvallinen kasvuympäristö. Aina puhuttaessa huostaanotosta se herättää luonnollisesti tunteita. Koko maassa kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli 17 100 vuonna 2024. Heistä huostaanotettuina oli 11 300 lasta. Sijoitetuista lapsista kolmannes on ollut sijoitettuna vähintään puolet elämästään.

Vuoden 2025 osalta arvio on, että lastensuojelun toimenpiteiden tarve kasvaa. Tämän vuoksi lastensuojelusta ei tulisi leikata, vaan siihen tulisi satsata lisää.

Arvoisa herra puhemies! Sijaishuollon markkinoilla pyörii vuosittain miljarditason rahapotti. Tämä voi herättää ajatuksia siitä, perustuuko jokainen lapsen ja nuoren huostaan-

otto siihen tärkeimpään tavoitteeseen eli siihen, että huostaanotto on viimesijaisin toimi ja lapsen turvallisen kasvuympäristön mahdollistaja. Huostaanoton tulisi varmistaa se, että meillä ei koskaan tapahdu kenellekään lapselle kahdeksanvuotiaan Vilja Eerikan kohtaloa. Korostan, että huostaanoton ei tule koskaan perustua mihinkään muuhun kuin siihen, että lapsi saa paremman elämän.

Arvoisa herra puhemies! Sain tärkeän viestin lastensuojelun ammattilaisilta, ja he halusivat kertoa heidän näkemyksensä lastensuojelulain osalta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijät Karoliina Tenkanen, Päivi Autio ja Hanna Kärsämä viestivät minulle seuraavaa:

”Lastensuojeluun suunnitellut muutokset järkyttävät meitä rivisosiaalityöntekijöitä. Vuonna 2013 valmistunut Toimiva lastensuojelu -selvitystyöryhmän loppuraportti osoitti, että sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus oli erittäin suurta, asiakasmäärät olivat kohtuuttoman suuret ja nämä kaksi seikkaa selkeästi vaaransivat lasten oikeusturvan. Nyt 13 vuotta myöhemmin kaikki tämän selvitysryhmän aikaansaamat positiiviset muutokset lasten turvalliseen kasvuun, lastensuojeluun ja kehitykseen ollaan ajamassa alas.

Tällä hetkellä alueellamme lastensuojelussa on pysyvät, motivoituneet ja lasten oikeusturvaa ajavat sosiaalityöntekijät, joiden työssäjaksaminen on varsin hyvällä tasolla. Työmme on vaativaa asiantuntijatyötä, jossa kohtaamme päivittäin lapsia, joiden kasvu ja kehitys on vaarantunut tai joiden kasvuympäristö ei ole lapsen edun mukainen. Työmme sisältää päivittäin vaativaa arviointia, verkostotyötä ja kohtaamisia hyvin erilaisten lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Hyvinvointialueiden säästöpaineet näkyvät jo nyt työssämme. Lastensuojelun asiakkuuteen tulevien lasten ja nuorten tilanteet voivat olla jo lähtökohtaisesti niin kriisiytyneitä, että asiakkuus voi alkaa suoraan kiireellisellä sijoituksella ja prosessi voi edetä nopeasti huostaanoton valmisteluun. Tämä johtuu siitä, että ennaltaehkäiseviä palveluita ajetaan alas. Lapsia tai nuoria ei voida enää auttaa missään muualla kuin kaikista raskaimmissa ja viimesijaisissa palveluissa.

Se, että nyt lyhytnäköisesti ajatellaan, että lastensuojelulain kumoaminen lastensuojelun avohuollon osalta parantaisi tilannetta, on varsin erikoinen. Erikoiseksi sen tekee myös ajatus, että sosiaalihuoltolaki olisi ensisijainen laki ja lastensuojelu tapahtuisi vain sijaishuollossa. Missä tapahtuisi näiden muiden lasten suojelu?”

Arvoisa herra puhemies! Tapasin äskettäin lapsiperheen, jossa yksi lapsista oli ollut huostaanotettuna laitokseen. Reilu vuoden laitoshuostaanoton jälkeen lapsi pääsi lapsen isän vahvan vaikuttamisen kautta isän ja hänen sisarensa luokse asumaan. Koin tämän tapaamisen todella tunteelliseksi, kun näin, että asiat voivat kääntyä parhain päin.

On tärkeää, että mahdollisessa viimesijaisessa tilanteessa, jossa lapsi otetaan huostaan, tulisi ensisijaisesti varmistaa mahdollisuus sijoittaa lapsi lähisukulaisen luokse.

Arvoisa herra puhemies! Minulla itselläni on kokemusta lastensuojelusta ja huostaanotosta. Tulin huostaanotetuksi yhdeksänvuotiaana. Se oli minulle pelastus. Ilman tuota huostaanottoa en olisi tässä tästä tärkeästä asiasta puhumassa. Oli onnenkantamoinen, että minut ottivat huostaan isovanhemmat. Elämä ei ollut yltäkylläistä, mutta tärkeää oli se, että minulla oli puhtaat vaatteet, ruokaa pöydässä ja minusta välitettiin.

Arvoisa herra puhemies! Haluan omalla esimerkilläni tuoda esiin sitä, että yksittäinen tapahtuma voi pelastaa lapsen ja antaa toivoa elämään. Haluan tuoda toivoa ja uskoa maamme lapsille ja nuorille. Meidän on päätöksentekijöinä varmistettava, että olosuhteet olisivat mahdollisimman hyvät lapsiperheille nyt ja tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Hänninen.

17.08 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio puhuu leikkauksista mutta unohtaa yhden perusasian: paras tapa suojella lasta on estää kriisin syntyminen. Kun alle 23-vuotiaille on taattu pääsy terapiaan, kun kouluissa on selkeä puhelinkielto, kun kiusaamisen ehkäisyyn ja nuorten tukeen on suunnattu lisää panostuksia, kyse ei ole sivuseikasta. Kyse on lasten arjen turvallisuudesta. Ennaltaehkäisy on myös turvallisuustyötä. Tutkimukset osoittavat, että somen aiheuttamat mielenterveyshaitat ja ylikuormitus osuvat nimenomaan lapsiin ja nuoriin. Siksi hallitus selvittää nyt keinoja rajoittaa kaikkein haitallisinta sisältöä ja suojella lapsia verkossa. Kun vahvistamme mielen hyvinvointia, koulurauhaa ja perheiden varhaista tukea, me ehkäisemme myös lastensuojelun kuormittamista. Ennaltaehkäisy ei ole pehmeää politiikkaa, vaan se on kovaa turvallisuustyötä lapsen hyväksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedew, olkaa hyvä.

17.09 **Kaisa Garedew ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun päätehtävä on suojella lapsia ja varmistaa heidän hyvinvointinsa. Tästä huolimatta tammikuussa alle 16-vuotias hatkanuori kuoli Pirkanmaalla. Kolmasosa tytöistä tulee raiskatuksi hatkan aikana. Tällä hetkellä lastensuojelun tavoite ei hatkanuorten kohdalla toteudu. Lastensuojelulain uudistuksen myötä lastensuojelun työntekijöiden ja viranomaisten toimivaltuuksiin saadaan merkittäviä parannuksia. Jatkossa hatkanuoren saa sentään ottaa kiinni.

Kannan kuitenkin edelleen huolta poliisin avunantovelvollisuuden jäämisestä puutteelliseksi. On riski, että tilanteita saatetaan esimerkiksi arvioida hitaamman virka-apuprosessin kautta, vaikka lapsen turvallisuuden takaaminen vaatisi poliisilta ripeitä kiinniottotoimenpiteitä. Jokaisen hatkanuoren henki ja terveys ovat akuutissa vaarassa. Lakiin ei saa jäädä porsaanreikiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.11 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä keskustelualoitteesta. Siirryin itse tähän tehtävään suoraan lastensuojelun avohuollon sosiaalityöstä, ja olen erityisen huolissani kahdesta asiasta:

Ensinnäkin tutkitusti tiedetään, että toimeentulotukimenot korreloivat lastensuojelun kulujen kanssa, ja tämä hallitus on sysännyt entisestään ihmisiä toimeentulotuelle ja arvioita jopa yli 30 000 lasta köyhyyteen.

Toiseksi olen erittäin huolissani hallituksen aikeista kohdistaa jopa 100 miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltoon. Olenkin jättänyt ministerille kirjallisen kysymyksen ministeriön ehdotuksesta, että yhtenä säästötoimena avohuollon tukitoimet ja jälkihuolto siirrettäisiin pois lastensuojelusta, jolloin lastensuojelu typistyisi sijaishuolloksi ja huostaanottokoneistoksi. Ministeri on itsekin arvioinut, että tämä voisi lisätä huostaanottojen riskiä. Meillä on jo tilanne, että lastensuojelun asiakkuuden raja on noussut, ja tätä rajaa ei ole varaa nostaa vaan päinvastoin laskea.

Arvoisa puhemies! Kukaan ei ole hiljaisempi kuin kaltoin kohdeltu lapsi. Meillä ei ole varaa siihen, että näistä lapsista tulee sen lisäksi vielä näkymättömiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

17.12 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta.

Lastensuojelun kokonaisuudistus on käynnissä, ja on kuulunut huolia siitä, että siinä panostukset tulisivat siirtymään nimenomaan ennaltaehkäisystä ja kevyen tason huollosta sinne raskaampaan laitoshoitoon. On varmaan oikein kysyä, onko tämä suunta oikea.

Raskaammasta laitoshoidosta on kerrottu, että siinä rajoitetaan yhteyttä läheisiin, rajoitetaan oikeutta liikkua, myös fyysiseen koskemattomuuteen tulee rajoituksia ja sivistykselliset ja kulttuuriset oikeudet voivat jäädä toteutumatta näillä lapsilla. Jopa alle 12-vuotiaita saatetaan ottaa tällaisiin laitoksiin ja sitten pitää heitä 18-vuotiaiksi asti. Missään kansainvälisissä tutkimuksissa näistä suljetuista laitoksista ei ole hyvää näyttöä vaan pikemminkin kielteisiä vaikutuksia. Onko tämä oikeasti se suunta, [Puhemies koputtaa] johon meidän tulisi mennä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

17.13 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime aikoina olemme lukeneet medioista surullisia uutisia lasten ja nuorten todella vääristä kohtaloista, tarinoita siitä, mitenkä apu ei tullut ajoissa tai ei lainkaan. Nämä eivät ole yksittäisiä kohtaloita, vaan ne ovat seurausta järjestelmästä, jossa liian moni putoaa väliin. Meillä ei yksinkertaisesti ole varaa siihen, ei inhimillisesti eikä yhteiskunnallisesti. Jokainen lapsi, joka jää ilman oikea-aikaista tukea, näkyy kärsimyksenä, menetettynä luottamuksena ja kasvavina kustannuksina, mutta ennen kaikkea kyse on oikeudesta lapsuuteen, joka ei saa rakentua pelkästään selviytymiseen.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun kuormitus kertoo yhdestä asiasta: apu tulee tällä hetkellä liian myöhään. Lastensuojelun kriisi ei ala huostaanotosta, se alkaa paljon aiemmin: silloin, kun perhe jää yksin, kun lapsen oireilu jää tunnistamatta, kun palvelut ovat liian hitaita tai liian kapeita. Lastensuojelu ei voi korjata sitä, mikä muualla jätetään tekemättä, ja sen takia olenkin erittäin huolissani hallituksen leikkauksista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.14 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Suhosta tästä erittäin tärkeästä keskustelualoitteesta. Mehän eletään tällä hetkellä sellaisessa tilanteessa, että oikeistohallitus on erittäin monella tavalla heikentänyt lastensuojelun tilannetta. Siellä puhutaan suorista leikkauksista, kuten jälkihuollon ikärajan laskemisesta ja henkilöstön pätevyysehtojen heikentämisestä, mutta sitten myös siitä sotepolitiikasta, joka ajaa hyvinvointialueet leikkaamaan ennalta ehkäisevistä palveluista tällaisessa tilanteessa, missä rahat eivät oikeastaan riitä edes lakisääteisiin tehtäviin. Juuri tällä hetkellä kentällä ollaan hyvin epätietoisia, koska kaksi vuotta on pyöritelty tällaista sadan miljoonan euron leikkausta, jonka kohdentuminen sosiaalipalveluissa on edelleen epäselvää.

Kyllä se on, ministeri Rydman, teidän vastuullanne kertoa näille ihmisille, mistä te meinaatte tämän sata miljoonaa euroa repiä. Jos ei se lähde lastensuojelusta, niin lähteekö se vanhuksilta vai päihdesairailta ihmisiltä? Teillä ei ole hyviä vaihtoehtoja tässä, ja minä kehottaisin kyllä perumaan tämän leikkauksen. Me ollaan pitkään vasemmistoliitossa ajettu sitä, että voitontavoittelu kiellettäisiin lastensuojelun sijaishuollossa, ja haluan tämän painavan viestin tuoda myös tähän keskusteluun. Se olisi yksi keskeinen tärkeä keino saada tätä [Puhemies koputtaa] asiaa toimivammaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Bergqvist, varsågod.

17.16 **Sandra Bergqvist r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa käytämme vuosittain yli 1,2 miljardia euroa nuorten perhe- ja laitoshoitoon. Kustannukset ovat kasvaneet 75 prosenttia kymmenessä vuodessa, vaikka huostaan otettujen lasten määrä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla. Lapsen sijoittaminen perhehoitoon, jota voidaan useimmiten pitää parhaana mallina, maksaa keskimäärin 4 300 euroa kuukaudessa, kun taas laitoshoito maksaa yli 13 000 euroa kuukaudessa.

On myös tullut tietoa, että joillakin hyvinvointialueilla perhehoidon vanhemmille on asetettu ikärajoja. Tämä sulkee pois kokeneita henkilöitä, jotka ovat vielä siinä iässä, että heillä itsellään voi olla alaikäisiä lapsia. Ruotsissa noin 70 prosenttia lapsista sijoitetaan perhehoitoon ja Norjassa jopa 90 prosenttia. Suomessa vastaava osuus on vain 40 prosenttia. Arvoisa ministeri, miten voimme nostaa perhehoidon käyttöä myös Suomessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

17.17 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle keskustelualoitteesta. On tärkeää käydä keskustelua näistä kaikkein heikoimmassa asemassa olevista pienistä ihmisistä. Lastensuojelulain kokonaisuudistus on tekeillä. Siitä osaa jo käsitellään valiokunnassa, ja on tärkeää, että myös ministeri Rydman on kuulolla, kun eduskunta käy tästä keskustelua.

Sen lisäksi, että uudistamme lastensuojelulakia, olisi tärkeää panostaa toimiin, joilla voidaan ehkäistä tarvetta turvautua lastensuojeluun. Nostan esiin alkoholipolitiikan. Meillä on 89 000 alaikäistä perheessä, jossa vanhemmalla on vakava päihdeongelma, ja sen tähden tulisi varoa sellaisia alkoholipoliittisia toimia, jotka lisäävät päihdeongelmia.

Nostan esiin myös kasvatus- ja perheneuvonnan. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä on ehdottanut sitä poistettavaksi sosiaalihuoltolaista. Toivottavasti näin ei käy, [Puhemies koputtaa] koska se on merkittävä osa ennaltaehkäisyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

17.18 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelussa on kyse erityisesti lapsen oikeudesta turvalliseen arkeen ja pysyviin ihmissuhteisiin. Silloin, kun lapsi joudutaan sijoittamaan oman perheen ulkopuolelle, se on iso kriisi ja elämänmuutos niin perheen kuin myös lapsen näkökulmasta. Siksi lastensuojelu tarvitsee sijaisperheitä, joissa sijoitettu lapsi saa mahdollisuuden kasvaa osana perhettä ja saa turvallisen arjen sekä yhteisön, johon kiinnittyä. Silti vain noin 41 prosenttia sijoitetuista lapsista asuu sijaisperheessä, mikä on mielestäni aivan liian vähän. Sen lisäksi, että sijaisperhe on lap-

selle lähtökohtaisesti parempi vaihtoehto laitoshoidon sijaan, se on myös yhteiskunnalle edullisempaa. Laitoshoito maksaa nimittäin keskimäärin yli kolminkertaisesti perhehoitoon verrattuna.

Meidän täytyykin lisätä sijaisperheiden valmennusta, tukea ja näkyvyyttä hyvinvointialueilla. Kyse ei ole siitä, että tällä haettaisiin säästöjä, vaan kyse on siitä, minkälaisen lapsuuden me haluamme tarjota sijoitetuille ja haavoittuvaisessa asemassa oleville lapsille: paikan osana perhettä vai paikan, jossa asuu laitoksessa [Puhemies koputtaa] vaihtuvien ohjaajien kanssa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

17.19 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä keskustelualoitteesta edustaja Suhoselle. Se on erittäin tärkeä. Haluan tässä myös sanoa kiitokset kaikille niille lastensuojelun työntekijöille, jotka todella tekevät työtään sydämellä. Se on erittäin merkityksellistä työtä, mutta myös hyvin raskasta.

Kiitokset eivät toki auta sinänsä, vaan nämä työntekijät, jotka siellä tätä työtä lasten kanssa tekevät ja näiden perheiden kanssa tekevät, tarvitsevat sellaiset olosuhteet, missä he pystyvät tekemään työtään eettisesti ja heidän osaamistaan myöskin arvostetaan. Ministeri Rydman, kiitos vierailustanne Pirkanmaan aluevaltuustossa. Piditte siellä hyvän puheen ja arvostitte siellä vaikuttavuutta ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja tietohallinnon hyödyntämistä. Mietinkin nyt tässä, että kun tulee tämä sadan miljoonan leikkaus ja tätä työtä on valmisteltu ja siellä ei ole kunnollisia esimerkiksi lapsivaikutusten arviointeja tehty, millä tavalla kommentoisitte tätä loppuraporttia. Mitä mieltä te siitä olette? Olemme keskustelleet myös ennalta ehkäisystä ja sen tarpeesta ja itse asiassa sen säästävästä vaikutuksesta. Nyt jos tätä loppuraporttia lukee, niin siellä nämä ennalta ehkäisevät toimet ovat nyt ehkä sitten hiipumassa. [Puhemies koputtaa] Voisitteko jollain tavalla kommentoida tätä? Lastensuojelusta ei voi enää leikata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.21 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on juuri niin vahva kuin miten se pitää huolta lapsistaan, erityisesti heikommassa asemassa olevista lapsistaan eli lastensuojelun asiakkaista. Ajattelen, että on huomionarvoista, että THL on tutkinut, että käytännössä vain kaksi hyvinvointialuetta täyttää lain kirjaimen. Asiakkaita on noin 48 lastensuojelun asiakasta per sosiaalityöntekijä tällä hetkellä Suomessa, ja käsittelyajat ylittyvät noin kolmasosalla asiakkaista — lapsista erittäin haavoittuvassa tilanteessa. Tilanne hyvinvointialueilla on karmiva. Tähän ovat tietenkin vaikuttaneet hyvinvointialueiden massiiviset leikkaukset, mutta toki myös se, että palveluita on heikennetty.

Tarvitsisimme voimakasta toimintakulttuurin muutosta. Tiedän hyvinvointialueita, millä esimerkiksi perhehoidossa olevia lapsia on kotiutettu isoihin laitosyksiköihin. Tämä ei ole oikea suunta. Voisiko Suomi siirtyä Ruotsin suuntaan, missä noin 71 prosenttia lastensuojelun asiakkaista on perheolosuhteissa? [Puhemies koputtaa] Se olisi ehdottomasti inhimillisempi ratkaisu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

17.22 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta, ja ennen kaikkea kiitos siitä, että annatte kasvot sille, että sieltä voi ponnistaa pitkälle ja kauas. Se on monelle lapselle ja nuorelle jotain sellaista, jota voi olla sanoin kuvailemattoman tärkeää kuulla ja nähdä.

Lapsista ja nuorista, jotka ovat lastensuojelussa, suurin osa on nähnyt sellaisia asioita, joita kenenkään ei elämänsä aikana pitäisi nähdä. He ovat myös selviytyjiä, he ovat tulleet läpi melkoisten myrskyjen, ja he vaativat meiltä sitä, että joku kannattelee ja tarjoaa käden silloin jos vanhemmat eivät ole pystyneet auttamaan. Ei kukaan vanhempi ajattele, että haluan tilanteeseen, jossa minun lapseni joudutaan sijoittamaan tai jossa en pysty hänestä huolehtimaan, mutta tilanteet ja ongelmat ovat moninaisia. Mutta se, mikä on varmaa, on, että kyllä me epäonnistumme niin kauan kun meillä yksikin lapsi menehtyy tai vammautuu esimerkiksi häneen kohdistetun väkivallan seurauksena tai yksikin nuori päätyy päättämään elämänsä vaikka junaraiteelle, vaikka hän on ollut jo lastensuojelun piirissä. Näitä hautajaisia minäkin olen ollut viettämässä. Se on anteeksiantamatonta meille yhdessä, miten me emme edes silloin onnistu.

On onnistuttava vaikuttamaan ajoissa jo ennen kuin ongelmat kärjistyvät. [Puhemies koputtaa] Kysynkin ministeriltä: mitkä ovat ne konkreettiset toimet, joilla pyritte ehkäisemään sitä, että lapset ja nuoret edes tarvitsisivat lastensuojelun palveluita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.23 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin sanotulla grooming-ilmiöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa aikuinen valmistelee lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä luomalla lapseen luottamussuhdetta. Tämä voi lähteä esimerkiksi lapsen kehumisesta ja huomion antamisesta. Tekijät ovat usein hyvin taitavia manipuloinnissa, ja tästä syystä alaikäinen voi olla vapaaehtoisesti mukana luomassa suhdetta. Grooming ei ole uusi ilmiö, mutta erityisesti sosiaalisen median kautta se uhkaa yhä useampia nuoria. Siksi tähän ilmiöön on puututtava määrätietoisesti. Esimerkiksi lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten tietoa groomingin yleisyydestä tulee lisätä ja vahvistaa seksuaaliväkivallan puheeksiottoa esimerkiksi kouluissa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Myös tietoisuutta netissä olevista matalan kynnyksen ilmoituskanavista tulee lisätä laajasti sekä lasten että aikuisten keskuudessa. Ministeri Rydman, tunnistaako hallitus grooming-ilmiön vaarallisuuden, ja mitä toimenpiteitä hallitus on valmis tekemään lasten suojelemiseksi? [Puhemies koputtaa] Usein on myös niin, että monet nuoret voivat olla toisten nuorten [Puhemies koputtaa] hyväksikäytön kohteena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.25 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelussa on kyse aivan perusasiasta. Lasta pitää pystyä suojelemaan, kun hän on vaarassa. Joskus pitää pystyä suojaamaan myös muita, jos lapsi itse oireilee vakavasti, ja lasta tulee suojata myös häneltä itseltään mutta niin, ettei vaaranna muitten turvallisuutta.

Hatkalasten määrä on tässä yksi vakavimmista huolista. Kun lapsi lähtee luvatta sijoituspaikasta, riski joutua väkivallan, päihteiden, rikosten tai hyväksikäytön piiriin kasvaa hyvin nopeasti. Moni ajautuu yhä syvemmälle rikoskierteeseen, ja näissä tilanteissa aikuisten tai yhteiskunnan ei kuulu jäädä seuraamaan vierestä. Siksi on perusteltua, että hallitus

nyt vahvistaa viranomaisten ja sijaishuollon mahdollisuuksia toimia nopeasti. Kyse ei ole kovista otteista vain niiden itsensä vuoksi, vaan siitä, että lapsi saadaan pois vaarasta. Olemme lukeneet liian monesta hyvin surulliseen lopputulokseen päätyneestä tapauksesta, joista jokainen on tragedia ja jokainen on liikaa. Lapsi ei ole ikänsä puolesta valmis, joten häntä pitää auttaa joskus myös keinoin, joita hän ei itse parhaakseen ymmärrä.

Hyvä ministeri, kysyisin vielä: miten henkilöstön turvallisuus [Puhemies koputtaa] tänä päivänä varmistetaan väkivaltatilanteissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen on tainnut poistua. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

17.26 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun Keskusliitto ja 36 muuta järjestöä ovat erittäin huolissaan sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän ehdottamien uudistusten vaikutuksista lastensuojelun avo- ja jälkihuoltoon. Järjestöt ovat toimittaneet meille edustajille ja myös sinne ministeriöön muistion, jossa pyydetään, ettei sosiaalihuoltolain muutoksia tehtäisi kiireessä vaan kokonaisuutena ja huolellisesti. Oletteko te, ministeri, valmis huolelliseen valmisteluun ja myöskin kokonaisuuden tarkasteluun? Lapsi- ja perhejärjestöt näkevät uudistuksessa merkittäviä riskejä lastensuojelun avo- ja jälkihuollolle eivätkä näe, että kuvattuja säästöjä olisi ehdotetulla tavalla mahdollista saavuttaa. Jos lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea heikennetään, se siirtää ongelmia eteenpäin ja kasvattaa lastensuojelun kustannuksia entisestään. Lapsilla ja nuorilla on erityinen oikeus yhteiskunnan resursseihin ja tukeen, eikä sitä saa harkitsemattomasti heikentää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

17.28 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta lastensuojelun nykytilanteeseen liittyen. Kuten aloitteessa todetaan, lastensuojeluilmoitusten määrä kasvaa huolestuttavaa vauhtia. Monella perheellä Suomessa menee juuri nyt melko heikosti. Jos vanhempien asiat eivät ole kunnossa, se näkyy lasten elämässä ihan väistämättä. Työttömyys aiheuttaa taloudellista murhetta. On henkistä pahoinvointia, parisuhdeongelmia ja päihteitten käyttöä.

Valtion mittavat säästötoimet sosiaaliturvaan ovat kasautuneet samoille ihmisille, samoille perheille, mikä on osaltaan pahentanut ongelmia. Nyt, kun tulevina vuosina joudumme säästämään valtavia summia, pitäisi erityisesti huomioida lapsiperheiden tilanne. Kysynkin ministeriltä: miten huolehdimme lapsiperheistä jatkossa niin, että lastensuojelun tarve vähenee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

17.29 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vähävaraisuus ei automaattisesti tarkoita sitä, että perhe olisi lastensuojelutoimien kohteena. Olen siitä itse varsin hyvä esimerkki, koska olen elänyt vähävaraisessa perheessä, ja siitä huolimatta, vaikka joka päivä ei ollut rahaa ruokaan, koen, että minulla oli onnellinen lapsuus. Olen siitä kovin kiitollinen vanhemmille. Sen sijaan päihdeongelmat voi vetää yhtäläisyysmerkkinä siihen, että lapsilla on merkittäviä ongelmia, ja siksi niille perheille, joilla on päihdeon-

gelmia, mikään raha ei riitä siihen, että se raha menisi lapsille. Sen suhteen on tarkkailtava ja keskusteltava siitä, mikä on se oikea yhtäläisyysmerkki niihin ongelmiin suhteessa talouteen.

Hatkanuorten rajoitukset ovat tässä tilanteessa välttämättömiä. Nykytilanne on se, että poliisi juoksee koko päivän perässä, ottaa kiinni ja saa 15 minuutin päästä ilmoituksen, että se on lähtenyt uudelleen karkuun. Eli nykytilanne ei ole missään nimessä kestävä ja johtaa siihen, että nuori joko jatkaa rikoksia tai joutuu itse rikoksen uhriksi.

Ministerin osalta kysyisin: Jos 100 miljoonaa pitää saada säästöä, niin hyvinvointialueilla on johto- ja hallintoesikuntatehtävissä 25 000 henkeä varsin hyvillä palkoilla. Jos se 100 miljoonaa otettaisiin kasaan, [Puhemies koputtaa] niin noin seitsemän prosenttia tästä joukosta vähentämällä saataisiin säästö tehtyä. Olisiko tämä yksi mahdollinen kohde?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

17.30 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Lastensuojelun tehtävä on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä, kuten tässä jo aikaisemminkin muissa puheenvuoroissa on tullut ilmi, ja myös siksi on erittäin tärkeää, että edustaja Suhonen on ottanut tämän keskustelualoitteen. Kiitos siitä.

Meidän on pystyttävä turvaamaan lapsille turvallinen elämä ja arki. Lastensuojelun kuormitus on kasvanut jo pitkään, ilmoitusten määrä on korkea, asiakasmäärät suuria ja työntekijöiden vaihtuvuus huolestuttavaa, koska tämä työ on erittäin raskasta. Lasten määrä per sosiaalityöntekijä voi alueilla olla hyvinkin suuri, vaihtelua on valtavasti. Lastensuojelulaki edellyttää lapsen edun ensisijaisuutta, riittäviä palveluja ja määräaikojen noudattamista. Tiedämme, että kaikilta osin näin ei tällä hetkellä ole. Päätöksiä viivästyy, asiakassuunnitelmia ei päivitetä ajallaan, ja lapsen osallisuus jää liian usein muodolliseksi. Tulevat muutokset ja ratkaisut eivät voi olla vain kosmeettisia. Tarvitaan riittävät resurssit mutta myös työn rakenteiden korjaamista.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Lapsen oikeus turvalliseen kasvuun ei ole neuvottelukysymys. Toivottavasti nämä viestit täältä otetaan huomioon lain uudistuksessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

17.32 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitokset kollega Suhoselle tästä aloitteesta. Varmasti olette täysin oikea henkilö ensimmäisenä allekirjoittajana tuomaan tämän tärkeän aloitteen tänne eduskuntaan.

Meillä on edelleen lastensuojeluilmoitusten määrä ollut kasvussa viime vuodet. Ammattilaiset tekevät tuolla kentällä tärkeää työtä eri alueilla. He ovat nostaneet ongelmana esiin muun muassa tämän palvelujärjestelmän jäykkyyden, mikä siirtää näitä palvelutarpeita lastensuojelun vastuulle.

Arvoisa puhemies! Haluan itsekin nostaa vielä keskusteluun tätä perhehoidon mahdollisuutta, koska jos me verrataan kansainvälisesti Pohjoismaissa, niin Suomessa tätä perhehoitoa käytetään vähemmän. Siihen on monia syitä. Tietenkin siihen liittyy taloudellisia mahdollisuuksia, mutta se on myöskin inhimillinen hoitomuoto. Kysynkin ministeri Rydmanilta: mitä toimenpiteitä voisimme tehdä täällä Suomessa nostaaksemme tätä perhehoidon osuutta lastensuojelussa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.33 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin kiitos, edustaja Suhonen: äärettömän tärkeä keskustelualoite. Lastensuojelu on yhteiskuntamme turvaverkko kaikkein haavoittuvimmille lapsille, jotka eivät voi itse valita olosuhteitaan. Tämän päivän tilannekuva on huolestuttava: asiakasmäärät kasvavat, työntekijät kuormittuvat ja alueelliset erot palveluissa syvenevät. Samalla riskinä on, että lapsen etu jää resurssipaineiden varjoon. Hyvinvointialueiden vastuulla on varmistaa, että lastensuojelu toteutuu lain edellyttämällä tavalla, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Tämä edellyttää riittävää rahoitusta, toimivaa johtamista sekä pysyviä, koulutettuja ammattilaisia.

Ennaltaehkäisyyn panostaminen on avain. Perheiden varhainen tuki vähentää raskaampien toimenpiteiden tarvetta. Samalla on vahvistettava valvontaa, jotta lasten oikeudet toteutuvat kaikkialla Suomessa. Kyse ei ole vain järjestelmästä, kyse on lasten elämästä ja tulevaisuudesta. Meillä ei ole varaa epäonnistua. Jokaiselle ihmiselle, jokaiselle lapselle, eritoten jokaiselle lapselle, on tärkeätä, [Puhemies koputtaa] että on läheisen turva ja välittäminen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.34 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos minunkin puolestani edustaja Suhoselle tärkeän asian esille nostamisesta. Hän toi avauspuheessaan esille omia kokemuksiaan lapsuudestaan, ja kyseinen historia on minulle tuttu mutta silti asian kuullessani aina yhtä vaikuttava.

Meidän tulee kaikille lapsille varmistaa, että jokaisella on turvallinen polku läpi lapsuuden ja nuoruuden. Mutta yhteiskunnan rakenteet ovat muutoksessa, ja yhä useampi perhe tarvitsee siihen tukea. Turvallinen polku voidaan mahdollistaa sillä tavalla, että meillä on tukirakenteet kunnossa. Turvallisen lapsuuden ja nuoruuden varmistamisessa viranomaisten lisäksi myös järjestöillä on iso rooli.

Puheenvuoron loppuun muistelen yhden yhteiskuntaa hyvin tuntevan henkilön toteamusta. Hän sanoi tavatessamme viestin meille päättäjille. Se kuului näin: jos ette mitään muuta tiedä, mitä teette, niin pelastakaa ainakin lapset ja nuoret.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

17.35 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä aloitteesta. Olemme toimineet tukiperheenä ja sijaisvanhempina, ja siitä on rapiat 15 vuotta, kun kävimme tässä talossa perhehoitokeskustelua, ja kysyin bonus-tytöltämme, että mitä pitäisi sanoa. Hän sanoi, että jokaisella lapsella pitäisi olla koti.

Vetoan vahvasti, että tästä 41 prosentista olisi Suomessa mentävä eteenpäin. Miten tähän voidaan päästä? Voidaan vähentää sijoituksia, kun nopeasti, ammatillisesti päästään yhdessä toimimaan ja tieto kulkee. Meidän pitäisi varmistaa konkreettinen tuki kotiin ennen sijoitusta, ehkä voida ehkäistä se, ja tuki myöskin sijoituksen jälkeen. Meidän tulisi päästä niistä kolmen kuukauden pätkäsijoituksista, mitä nyt tapahtuu hyvinvointialueilla, pidempiin sijoituksiin. Lapsi, joka on kokenut turvattomuutta koko elämänsä ja sitten pää-

see johonkin, johon voi sitoutua, [Puhemies koputtaa] niin on karmeaa, jos hänet revitään sieltä pois.

Ja nämä hatka-asiat ja huumeseulat sinne laitosasteen hoitoon. [Puhemies koputtaa] Ne ovat aivan oikeasti todella tärkeitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.37 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojeluilmoitusten määrä kertoo, että lapset ja nuoret oirehtivat nyt monin eri tavoin, ja sinänsä on erittäin hyvä, että lastensuojelun kautta pyritään saamaan apua niin nuorille kuin perheillekin. Suurempi huoli on se, että ongelmista vaietaan eikä perheen tilanteesta ole ajantasaista tietoa lastensuojelupalveluiden tarpeesta, ennen kuin on jo liian myöhäistä.

Poliisin työssäni ja läheisessä yhteistyössä koulujen kanssa oli tilanteita, joissa koulu oli tehnyt lukuisia lastensuojeluilmoituksia, tai huoltaja purkautui, kun ei saanut itse pyytämäänsä apua edes lastensuojelusta. Tämä siis kertoo, että tarvetta olisi enemmänkin puuttua lasten ja nuorten oireiluun lastensuojelullisin keinoin. Sijoituksia tehdään niitä todella tarvitsevien osalta liian vähän, liian myöhään ja lopetetaan aikaisemmin kuin olisi tarvis.

Monia syitä nuorten pahoinvoivaan käyttäytymiseen on, mutta edellinen lastensuojeluuudistus antoi lapsille vallan heidän omista asioistaan: esimerkiksi 12-vuotiaan terveystietojen kielto vanhemmilta, mistä olenkin tehnyt toimenpidealoitteen asian muuttamiseksi. Vanhemmuus on muutenkin kärsinyt auktoriteetin puutteen osalta monissa perheissä. [Puhemies koputtaa]

Tämän hallituksen lastensuojelulain uudistuksilla ja monilla muilla nuoria koskevilla lakiuudistuksilla [Puhemies koputtaa] moni asia menee parempaan suuntaan, mutta edelleen on paljon tekemistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.38 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos myös minun puolestani edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta. Lastensuojelun tehtävä on lopulta hyvin yksinkertaisesti kiteytettävissä: se pelastaa lapsia ja nuoria elämälle. Toimiessaan se pelastaa konkreettisesti henkiä mutta luo myös mahdollisuuksia päästä kiinni turvalliseen, vakaaseen ja terveeseen kasvupolkuun ja tulevaisuuteen silloin, kun lähtökohdat ovat haastavat, joskus jopa mahdottomat.

Tässä ajassa mielestäni meidän on hyvä muistaa, että lastensuojelun tarve kasvaa myös silloin, kun aikuisten pahoinvointi kasvaa. Ministeri Rydman, me kaikki tiedämme, mitä silloin tapahtuu, kun lastensuojelun resurssit ja palvelut pettävät, kun tehdään päätöksiä, jotka lisäävät köyhyyttä, pahoinvointia ja päihdeongelmia. Kun me tässä talossa päivittäin painiskelemme julkisen talouden haasteiden kanssa, niin toivoisin, että pitäisimme kiinni edes siitä, että tapahtuupa mitä tahansa, kaikkein heikoimmassa asemassa olevista lapsista ja nuorista me pitäisimme huolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.39 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri, on erittäin arvostettavaa, että olette paikalla tässä tärkeässä keskustelussa. Lasten-

suojelu on keskeinen osa hyvinvointiyhteiskuntaamme, ja tavoitteenamme on turvata jokaisen lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön niin koulussa kuin kodissa.

Vuonna 2024 lastensuojeluilmoitusten määrä pysyi korkealla, ja alle kouluikäisten lasten kohdalla ilmoitukset ovat nousseet. Tämä korostaa tarvetta varhaiselle tuelle ja perheiden sekä vanhemmuuden tukemiselle.

Parhaillaan tehdään lastensuojelulain kokonaisuudistusta. Hallitus on edistänyt sekä avohuollon että perhehoidon palveluita ja kehittää kuntouttavia suljettuja palveluja niille lapsille, joille mikään muu tuki ei enää riitä. Myös jälkihoito nuorille on järjestetty, jotta he saavat tarvitsemaansa tukea itsenäistymisen alkuvaiheessa.

Tärkeää on varmistaa, että lastensuojelun henkilöstöresurssit, koulutus ja moniammatillinen yhteistyö tukevat lapsen etua, pysyvyyttä ja yhdenvertaista palvelua koko maassa. Tiedonkulun ammattilaisten välillä on oltava sujuvaa, jotta lapsen asioita voidaan hoitaa viipymättä lapsen eduksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen lapsi on saatettava sillä tavalla elämän alkuun, että siitä voi hyvin lähteä liikkeelle. Nämä ovat erittäin vaikeita tilanteita, kun kodin ulkopuolelle sijoitetaan, tällä hetkellä vuositasolla sijoitetaan noin 17 000 lasta. Nyt kun katsotaan, miten sitä tehdään, niin kävin tuolta Pirkanmaan hyvinvointialueelta läpitte, että kun on laitoshoidossa, niin se on noin 600 euroa vuorokausi ja perhehoidossa noin 140 euroa vuorokausi. Valtaosa on kuitenkin sijoitettu yksityisiin, eli 80—85 prosenttia on yksityisissä hoidossa.

Arvoisa ministeri, oletteko antamassa STM:ssä ohjeita siitä, että tätä pitäisi ottaa enempi omaksi toiminnaksi, jolloin myöskin siihen hintatasoon pystytään vaikuttamaan? Markkina ei tällä hetkellä toimi, kun katsoo noita hintatasoja, missä tämän osalta mennään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

17.42 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Alkuun kiitos edustaja Suhoselle todella hyvän asian esille nostamisesta mutta myöskin omasta henkilökohtaisesta avautumisesta. Se oli varsin hieno tapaus.

Arvoisa ministeri, kiitos teille kovasti, kun vierailitte Pirkanmaan hyvinvointialueella meidän kokouksessamme, mutta haluaisin esittää teille vielä toisen vierailukutsun. Nimittäin aikanaan ennen eduskuntaa olin poliisina Tampereen pääpoliisiasemalla ennalta estävän toiminnan ryhmässä — meillähän on ollut jo vuosikaudet tämä niin sanottu polsos-yhteistoiminta, elikkä poliisilaitoksen yhteydessähän on sosiaalitoimen työntekijöitä, ja meillä on jatkuvat aamupalaverit ennalta estävän toiminnan ryhmän ja sossun kesken, mutta mikä tärkeintä, myös heiltä löytyy aina ympäri vuorokauden päivystävä pari. Eikä ole ihan yksi eikä kaksi kertaa, kun itsekin olin jollakin kotihälytystehtävällä, missä ei välttämättä ollut kumpaakaan vanhempaa paikalla, mutta saattoi olla kaksi pientä lasta ja koira paikalla, [Puhemies koputtaa] ja oli aivan loistavaa, että me saimme sinne sosiaalitoimen väen paikalle pelastamaan nämä lapset tämmöisessä tilanteessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.43 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun tilanne hyvinvointialueilla vaikuttaa koko viranomaiskenttään. Kun lasten ja nuorten palvelujen saatavuus vaihtelee tai päätöksenteko viivästyy, vaikutukset näkyvät sekä perheiden arjessa että viranomaisten työssä.

Keskeistä on, että lastensuojelu pystyy vastaamaan tehtäviinsä oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti kaikilla alueilla. Viranomaisten välinen yhteistyö on yksi lastensuojelun onnistumisen edellytyksistä. Tarvitaan selkeitä vastuita, toimivat yhteydenpitokanavat ja yhtenäiset käytännöt siitä, miten lapsen tilanne arvioidaan ja miten tieto liikkuu eri toimijoiden välillä. Kun yhteiset toimintamallit ovat selkeät, myös perheiden kanssa toimiminen on johdonmukaisempaa ja turvallisempaa.

Lastensuojelu on viimesijainen turvaverkko. Kun se toimii hyvin, ongelmiin voidaan puuttua ajoissa, perheiden kuormitus vähenee ja lasten hyvinvointi vahvistuu. Siksi on tärkeää, että hyvinvointialueilla varmistetaan palvelujen laillinen ja yhdenvertainen toteutus, riittävät resurssit ja toimiva viranomaisyhteistyö, jotta jokainen lapsi [Puhemies koputtaa] saa apua silloin, kun hän sitä tarvitsee. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.45 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun tärkein tehtävä on turvata lapsen elämä yksinkertaisesti ja ilman ehtoja. Silti viime vuonna tehtiin lastensuojeluilmoitus yli 100 000 lapsesta, ja kaikkein pienimpien kohdalla nousu oli erityisen jyrkkää.

Kun näin moni lapsi päätyy järjestelmän piiriin, kyse on ennen kaikkea turvallisuusvajeesta. Hallituksen toimilla kavennamme tuota vaaran tilaa, annamme ammattilaisille mahdollisuuden puuttua luvattomiin poissaoloihin ja estää lapsen poistuminen laitoksesta silloin, kun lapsi ei enää kykene suojelemaan itseään.

Lapsen turvallisuus ei ole valinnainen. Turvallisuus ei saa olla kiinni siitä, onko paikalla riittävästi väkeä tai onko laissa aukko. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

17.46 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut. On syytä pohtia, mistä tämä kasvu kertoo. Onko kyse siitä, että lasten ja perheiden pahoinvointi on lisääntynyt, vai siitä, että ilmoituksia tehdään hyvin paljon päällekkäin ja ehkä herkemmin kuin ennen? Todennäköisesti tämä johtuu molemmista ja useista muista vaikuttavista tekijöistä.

Aikamme yksi suurimmista haasteista on sosiaalinen media ja päihteet. Teinit voivat tilata huumeita kotiovelle muutamilla viesteillä, anonyymisti. Siinä vaiheessa, kun me aikuiset pohdimme täällä, mitä pitäisi tehdä, moni nuori on jo päihdekoukussa. Lastensuojelu onkin suuren haasteen edessä, ja tilanne on äärimmäisen vaikea.

Lastensuojelulakia ollaan päivittämässä, ja avainasemassa siinä on kuunnella alan työntekijöitä. Jos järjestelmässä tai toimintamalleissa on vikaa, niitä täytyy uskaltaa muuttaa. Ala kärsii myös työvoimapulasta, ja vaikka kelpoisuusvaatimuksissa joustaminen herättää huolta, meidän täytyy löytää ne keinot, joilla varmistamme, ettei yksikään lapsi jää ilman apua sen takia, ettei päteviä työntekijöitä ole riittävästi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

17.47 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lainaan tässä yhden sosiaalityöntekijän viestiä, jonka sain, kun hän oli lukenut tämän STM:n raportin: ”Jokaisen, joka on kiinnostunut lapsiperheiden palveluista ja lastensuojelusta, pitäisi olla sydänjuuriaan myöten järkyttynyt siitä raportista, koska siinä ajetaan sosiaalihuolto täysin alas. Me sosiaalityössä ollaan ihan lamaantuneita asiasta.” Meidän todellakin nyt pitää olla huolissamme, mutta onneksi meillä on ministeri täällä paikalla, ja nyt kuulemme teidän kommenttejanne siitä raportista. Siinähän on ehdotettu kärjistettynä siis, että perheneuvolat lakkaisivat nykyisessä muodossaan, asiakasmitoituksesta luovuttaisiin, lastensuojelun koko käsitettä ja rakennetta muokattaisiin siten, että lastensuojelusta tulisi käytännössä vain sijaishuoltoa, ja lakisääteisistä tukitoimista saatettaisiin luopua, esimerkiksi lastensuojelun perhetyöstä. Emme voi tehdä näin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.48 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hamarin puheenvuoro äsken oli erittäin pysäyttävä, ja olen tismalleen samaa mieltä esimerkiksi perheneuvoloiden ja lastensuojelun perhetyön merkityksestä. Ne pitää ehdottomasti pitää voimissaan.

Olen jo vuosia ihmetellyt sitä, miten paljon meillä on kiireellisiä sijoituksia. Mielestäni se on erittäin kriittinen mittari. Nimittäin silloin kun lapsi sijoitetaan kiireellisesti, voidaan sanoa, että ollaan jo epäonnistuttu, koska kyllähän nämä tilanteet monesti pystytään ennakoimaan etukäteen, ja riittävällä ennalta ehkäisevällä tuella, perhekeskusten, neuvoloiden ja esimerkiksi perheneuvolan tuella, pystytään tuomaan tukea riittävän aikaisin.

Päihdehuolet: Tällä hetkellä hallitus edistää alkoholin kotiinkuljetusta. Mielestäni siinä pitäisi tehdä kriittisesti arvio siitä, edistääkö se lapsen edun ensisijaisuutta, johon Suomi on lapsen oikeuksien sopimuksessa sitoutunut. Me tiedämme, että tällä on suhde lastensuojeluasiakkuuksiin.

Arvoisa ministeri, millä tavalla te arvioitte näitä vaikutuksia lastensuojelun asiakkaiden näkökulmasta? Nyt on paljon muutoksia menossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.49 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on poikkeuksellinen huostaanottojen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrässä. Sijoitukset kestävät pitkään niin lasten kuin perheiden näkökulmasta, ne ovat usein myös rankkoja koko perheelle, ja ne tulevat myös yhteiskunnallisesti kalliiksi. En tarkoita sitä, etteikö niitä joskus tarvittaisi, mutta minkä vuoksi meillä niitä tehdään tilastollisesti näin paljon? Ensisijaisesti pitäisi vahvistaa perheiden varhaista tukea, kotipalveluita, perhetyötä, neuvolayhteyttä ja matalan kynnyksen palveluja sekä turvata järjestöjen tarjoamat palvelut. Pitäisi panostaa avohuoltoon, turvata päteviä sosiaalityöntekijöitä ja kohtuullinen asiakasmäärä, vahvistaa mielenterveys- ja päihdepalveluja, jotta lastensuojelu ei joudu korvaamaan näitä puuttuvia hoitoja sekä tunnistaa nepsy-lasten ja -perheiden tarpeet ja samoin monikulttuuristen perheiden tarpeet. Mitkä näistä toimista etenevät nyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

17.50 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut mielestäni tosi hyvää ja tasapainoista keskustelua ja myös keskustelua hatkanuorten tilanteesta. Itse näen, että on tosi tärkeätä myös, että meillä on tutkimustietoa hatkaavista nuorista. Esimerkiksi Pesäpuu teki kolmevuotisen tutkimushankkeen, jossa yksi tulos oli se, että nuoret olivat hatkassa sen takia, koska ei ollut turvallisia aikuisia, joihin luottaa, kun ammattilaiset myös resurssipulan vuoksi vaihtuvat niin tosi usein. Me tiedetään myös, että hatkaavat nuoret ovat erittäin haavoittuvassa asemassa. He ovat alttiita väkivallalle ja hyväksikäytölle, ja heillä myös teetetään rikoksia aikuisten nuorten toimesta, joten on tosi tärkeätä, että heidän tilanteeseensa nyt kiinnitetään huomiota.

Edustaja Niemi nosti täällä erittäin hyvän esimerkin poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä, ja Helsingin poliisissakin tätä työtä on pitkään tehty nuorisoryhmien muodossa. Nyt kun ministeri Meri on täällä paikalla ja olen siinä käsityksessä, että nuorisoryhmien työtä on itse asiassa ajettu valtakunnallisesti alas, kun sen suunnan pitäisi olla ihan eri, [Puhemies koputtaa] niin jos voitte vähän avata sitä tilannetta, miten tällä hetkellä toimivat nämä poliisin nuorisoryhmät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.52 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan jatkan tästä poliisin ja sosiaalityöntekijöitten yhteistyöstä. Se on äärettömän tärkeää, ja toivonkin, että se olisi melkeinpä pakollista jokaisessa poliisilaitoksessa, 24/7-päivystys ennalta estävien asioitten puolesta. Omalla työpöydälläni pyörivät paljon konsultaatiopuhelut ja ylipäätään päätökset siitä, mitä tehdään hatkanuorten kanssa, mutta myöskin nämä ennalta estävät tavallaan avunsaannin pyynnöt, että kun huomataan oireita, niin miten niissä pitäisi toimia. Tämä on yksi semmoinen keino, että meidän pitäisi löytää näihinkin ihan selkeät tavallaan rytmitykset, miten nämä tehdään.

Mutta myöskin haluan vielä palata edelliseen puheenvuoroon työntekijöistä näissä lastensuojelulaitoksissa, joissa lasten tämänhetkinen aines on hyvin haastavaa moninaisten oireitten ja päihdeasioitten johdosta. Tosiaan henkilöstön kuormittuvuus ja resurssipula näkyvät siinä, että he ovat väsyneitä, eivät jaksa tehdä työtään, mutta on myös se, että lapset käyttävät todella jo väkivaltaa siellä [Puhemies koputtaa] ja kohdataan paljon tätä väkivaltaa, ja näitä ilmoituksia tulee tänä päivänä hyvin paljon. Mitä tälle asialle tosiaan aiotaan tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.53 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun ministeri on paikalla, niin käytän tilanteen hyväkseni siltä osin, että kerron siitä, kuinka tässä muutama vuosi takaperin erään kollegani kanssa todistimme tämmöistä tilannetta, jossa tämmöistä itkevää, huutavaa, potkivaa hatkanuorta, nuorta tyttöä, poliisiautoon, sinne takaosaan, nostettiin. Päädyttiin siinä sitten käymään keskustelua siitä, mihinkä ylipäätään tämä kasvava pahoinvointi tässä yhteiskunnassa johtaa, miten se säteilee lasten ja nuorten elämään ja miten tärkeää ylipäätään on pitää huolta siitä, että vanhemmuutta tuetaan ja perheitä tuetaan. Tämä minun kollegani sitten totesi minulle näin, että se nyt vain on niin, että

kaikkia ei voida pelastaa. Jäin tätä mielessäni miettimään — itse asiassa olen sitä muutaman vuoden tässä miettinyt — ja ajattelin kysyä teiltä: kun te nyt katsotte tätä lastensuojelun kokonaisuutta, tätä kenttää, ja kun te pohditte mahdollisia leikkauksia, niin miten te ajattelette, ajatteletteko te, että on aina niitä, joita ei loppuviimein voida pelastaa, [Puhemies koputtaa] vai ajatteletteko te, että lähtökohtaisesti aivan joka ikinen tulee yrittää pelastaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen vastauspuheenvuoro, keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Suhonen. Sen jälkeen vastauspuheenvuoro ministeri Rydmanille. — Olkaa hyvä.

17.55 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitän kaikkia edustajia todella hyvästä ja rakentavasta keskustelusta tämän vakavan asian äärellä, ja kiitän myös ministeriä, että olette paikalla tässä keskustelussa.

Päätän oman puheenvuoroni viestiin kansalaiselta, joka kyllä minusta kiteyttää hyvin tämän asian osaltaan: ”Toivon, että lasta ja nuorta kuunnellaan kasvavana, hauraana ihmisenä, ei kulueränä tai asiakkaana. Toivon, että lasten ja nuorten pahoinvointia ei nähdä ongelmana vaan avunhuutona ja että ratkaisuksi ei esitetä rangaistuksia vaan tukea. Toivon, että nuorisokodeista ei rakenneta kilpailutettuja tuotantolaitoksia, joissa voittoa tuottava elementti on pahoinvoiva lapsi. Toivon, että vanhemmat myös kodeissa löytävät aikaa kuunnella lapsia, ja toivon, että jokaisella on joku, joka ottaa kädestä kiinni, kun pelottaa.” — Kiitos, puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Suhonen. — Ministeri Rydman, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

17.56 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman:** Arvoisa herra puhemies! Haluan itsekin yhtyä niihin lukuisiin kiitoksiin, jotka on esitetty edustaja Suhoselle tämän ajankohtaiskeskustelun ottamisesta esille, koska tämä on todella akuutti, vakava ja tärkeä yhteiskunnallinen kysymys. Haluan kiittää myös siitä henkilökohtaisesta panoksestanne, jonka annoitte tälle keskustelulle tuomalla esiin oman taustanne. Se oli hyvin koskettavaakin kuultavaa.

Tästä yhteiskunnallisesta ilmiöstä on todettava se, että tämä on valitettavasti kasvava ongelma, se, mitä meillä lastensuojelussa tapahtuu tai kuinka me saamme kiinni sellaisista lapsista ja nuorista, jotka suojelun tarpeessa olisivat. Lisäksi tällä on sekin vaikutuksensa, että kustannukset, mitä lastensuojelun kokonaisuudesta syntyy, ovat mittavat ja ne ovat kasvamaan päin. Myöskin asiakkuuksien ja huostaanottojen määrä on kasvussa. Paitsi että nämä ovat tietysti merkittäviä kustannuksia, nämä ovat kaikki myöskin inhimillisiä tragedioita, ja meillä on sen takia kaikki syyt ottaa nämä kysymykset aivan erityisen vakavasti, miettiä sitä, millä tavoin pystymme tekemään lastensuojelun paremmin, tehokkaammin ja fiksummin. Lastensuojelu ei saa olla bisnes. Sen pitää olla ennen kaikkea jotakin sellaista, jolla suojelemme ja pelastamme niitä lapsia. Lähtökohdan tosiaan tulee olla se, että yksikään ei jää apua vaille ja että kaikki saadaan pelastettua, jos se vain suinkin on mahdollista.

Täällä on kuultu paljon arvokkaita puheenvuoroja, joitakin ehkä sellaisia, joista olisi syytä tehdä muutamia täsmennyksiä ehkä ennen kaikkea liittyen tähän palvelu-uudistustyöryhmään ja sen raporttiin. Siinähän on pitkälti kyse siitä, että sosiaalihuoltolain ja las-

tensuojelulain välillä on aika paljon synkronoimatonta. Näiden kahden lain heikko keskustelevuus keskenään on johtanut siihen, että meillä on myöskin päällekkäisiä palveluita, päällekkäisiä hallinnollisia prosesseja ja hyvin sekavia palveluketjuja, mikä sitten johtaa pitkälti siihen, että avun tarpeessa olevat perheet, lapset ja nuoret tulevat heitellyiksi vähän viranomaiselta toiselle, mikä ei tietenkään ole suotavaa ja mikä on paitsi tehotonta kustannusmielessä myöskin haitallista sille avun saamiselle, koska on äärimmäisen tärkeää, että palvelupolut myöskin toimivat. Tästä raportista täytyy todeta, että viimeksi eilen kävin siitä erinomaisen hyvän keskustelun lapsiasiavaltuutetun kanssa, joka oli vahvasti sitä mieltä, että tämä on juuri sitä, mitä pitääkin tehdä, ja luotan kyllä vahvasti hänen arvioonsa sen osalta. Se työryhmän raportti tarjoaa aika hyvän pohjan. Siitä, toteutetaanko siitä kaikkea ja millä aikataululla, varmaan käydään poliittisia keskusteluita vielä, mutta osa näistä päällekkäisyyksien purkamisista tuottaa säästöjä. Ne ovat sinänsä sellaisia toimenpiteitä, että ne kannattaisi tehdä siinäkin tapauksessa, että ne eivät tuottaisi säästöjä, mutta tässä tapauksessa hyvä puoli on se, että sen lisäksi, että ne ovat järkeviä toimenpiteitä itse lastensuojelun kannalta, hallinnollisten päällekkäisyyksien purkaminen synnyttää myöskin säästöjä, ja ainakin osa tälle sektorille suunnitelluista sopeutustoimenpiteistä pystytään kattamaan tätä kautta.

Hallitus tosiaan toteuttaa myöskin lastensuojelun kokonaisuudistuksen, josta ensimmäinen osa täällä eduskunnassa on jo käsittelyssä, ja toinen osa tulee toivottavasti mahdollisimman pian tänne. Tähän liittyy vahvasti myöskin useissa puheenvuoroissa esille nostetut hatkanuoret. Näitä saamme lukea uutisista traagisen usein, eli tällaisia tapauksia lapsista, jotka ovat karanneet sijoituspaikastaan, ja valitettavasti usein käy todellakin niin, että melkein jo samana iltana ollaan sitten jossakin epämääräisessä asunnossa, jossa tarjotaan huumeita, jossa tapahtuu hyväksikäyttöä ja kaikkea mahdollista tällaista. Sen takia ne toimenpiteet, joita hallitus on esittänyt sen hyväksi, että hatkanuoret pystyttäisiin saamaan nopeammin kiinni ja siten myöskin säästettyä traagisemmilta toimenpiteiltä, ovat erittäin tarpeellisia.

Vielä muutama huomio:

Ensinnäkin, luonnollisestikin on niin, että mitä varhaisemmassa vaiheessa päästään näihin asioihin kiinni, sitä pienemmillä sekä taloudellisilla että inhimillisillä kustannuksilla selviämme. Toivon, että pystymme siirtämään painopistettä sieltä jälkihuollosta pikemminkin sinne varsinaiseen lastensuojeluun, mahdollisimman varhaiseen puuttumiseen, ja siten saamme myöskin tätä ikävässä kasvusuunnassa ollutta ilmiötä hillittyä.

Raskaammista rajoitustoimenpiteistä on syytä todeta se, että se koskee ennen kaikkea näitä nuoria, jotka oireilevat erittäin vahvasti rikollisuuden tai huumeiden kanssa ja joiden oman ja muiden turvallisuuden kannalta on parempi, että he ovat raskaampien rajoitustoimenpiteiden piirissä.

Kuten monessa puheenvuorossa tuli todetuksi, niin ilman muuta perhehoito on parempi vaihtoehto kuin se, että sijoitetaan jonnekin perhehoidon ulkopuolelle tai laitoksiin. Se on myöskin edullisempaa, se on inhimillisempää. Haasteena meillä on se, että vapaaehtoisia perheitä ei ole ollut ihan niin paljon käytettävissä kuin vaikkapa Norjassa, mutta tähän pyrimme löytämään ratkaisua, millä perheitä pystyttäisiin paremmin siihen kannustamaan. Ja toden totta on niin, että ensisijaisesti mieluummin sukulaisen luokse kuin jonnekin ulkopuolelle.

Haluan kiittää eduskuntaa erinomaisen hyvästä keskustelusta ja edustaja Suhosta tämän aiheen esille ottamisesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten vielä ministeri Meri, kaksi minuuttia.

18.02 **Oikeusministeri Leena Meri** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän puolestani minäkin myöskin. — Tämä on iso ja laaja yhteiskunnallinen asia, ja se ei siiloudu vain sosiaali- ja terveysministerin hallinnonalalle, vaan koko yhteiskuntaan. Jos ajatellaan niitä syitä, miksi perheessä on huonovointisuutta, niin se voi johtua vanhempien ongelmista tai sitten se voi johtua lapsen ongelmista, ja siihen on monenlaisia työkaluja. Yksi kaikkien meidän tuntema varmaan on lasten kasvatukseen ja kehitykseen erikoistunut psykologian emeritaprofessori Keltikangas-Järvinen, joka on kirjoittanut hyvin paljon siitä, että vanhemmuus on hukassa ja vanhemmat kysyvät lapselta, mitä meidän tulisi tehdä. Meidän täytyy tukea vanhempia myös tässä vanhemmuudessa, koska kaikki ei tietenkään voi olla niin, että me täältä kerromme, miten ja millaisilla viranomaismenettelyillä asioita hoidetaan, vaan tuetaan sitä vanhemmuutta, jotta saadaan se vanhemmuus takaisin.

Kun tähän kokonaisuuteen kuuluu myös se, että ihmiset eroavat ja on lasten huoltokysymyksiä ja siitä tulevia pahoinvointitilanteita ja riitatilanteita niin vanhemmille kuin lapsille, niin lasten tapaamisoikeuslakiahan uudistettiin joitakin vuosia sitten, ja meillä on nyt oikeusministeriössä selvitys menossa siitä, miten tämä toimii, eli ollaanko voitu ehkäistä vieraannuttamista ja entä onko vahvistettu tuomioistuinkäytännössä tapaamisoikeuksia myös isovanhemmille.

Sitten jos ymmärrän tuon kysymyksen oikein, mitä edustaja Honkasalo kysyi näistä toimenpiteistä: Nuoriso- ja jengirikollisuusohjelmassa on 43 toimenpidettä, ja niistä merkittävin osa on eri hallinnonaloille erilaisia ennaltaehkäisy- ja yhteistoimintatoimenpiteitä, ja siellä on esimerkiksi rikoksentorjuntaneuvosto, joka antaa näitä ohjeita hyvinvointialueille — jos sitä tarkoititte. Sitten tietysti sisäministeriön hallinnonalalla on poliisin toimenpiteitä, kuten esimerkiksi koulupoliisi ja muut. — Mutta nyt loppuu tuo aika. Kiitos omasta puolestani.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.